

V Brně se rozeběhly naplno práce na retro voze Škoda 9 TrHT

16.10 2023 19:24, Libor Hinčica, Trolejbusy

Dopravní podnik města Brna (DPMB) se pochlubil ve své tiskové zprávě zahájením prací na retro trolejbusu Škoda 9 Tr, který se podařilo před čtyřmi lety získat z ukrajinského města Rivne (česky též Rovno). Trolejbus byl po svém převezení do jihomoravské metropole (k čemuž došlo 7. 5. 2019) nejprve delší dobu odstaven v areálu komínské vozovny, neboť DP se zabýval pracemi na jiných vozidlech povážlivě rostoucí sbírky tzv. retro vozidel, která jsou určena i k běžnému provozu na linkách v rámci zpestření nabídky a připomenutí historie veřejné dopravy. V současné době má již DPMB k dispozici 17 vlastních historických tramvajů, trolejbusů a autobusů.

Prvních trolejbusů Škoda 9 Tr se Brno dočkalo v roce 1963, kdy byly zařazeny do provozu vozy ev. č. 43 a 44, jež byly oba vyhotoveny v provedení pro SSSR. Vyznačovaly se tak pouze dvoudveřovým provedením a v záplavě červeno-krémových vozů i netradičním lakováním (první z nich byl v podokenní části žluto-béžový, druhý modrý), které se však na vozech dlouho neudrželo a krátce po dodávce desítky dalších vozů (již v běžné československé třídvěřové konfiguraci) v roce 1964 byly oba „Sověti“ přelakováni do červeno-krémové kombinace.

Trolejbus Škoda 9 TrHT po návratu ze Zlineru. (foto: DPMB)

Další obnova vozového parku na sebe nechala čekat až do roku 1969 (pomineme-li tříměsíční intermezzo jednoho trolejbusu typu T11 v roce 1968), neboť Brno si, podobně jako řada dalších československých měst, prošlo obdobím úvah o postupné likvidaci trolejbusového provozu, jež se podařilo i přetavovat v realitu (v provozu zůstaly na konci 60. let jen dvě tratě a vozový park se smrskl z 54 vozidel v roce 1964 na pouhých 31 v roce 1968). Až v roce 1969 bylo dodáno pět nových vozů (ty již obdržely ev. č. s předřazenou řadou 3000, tj. ev. č. 3055–3059), načež se už v dalších letech podařilo zajišťovat průběžnou obnovu flotily, byť částečně i atypickými vozidly.

Těmi máme konkrétně na mysli další tři dvoudveřové trolejbusy (3081–3083) z roku 1971 a v letech 1972 a 1974 Brno zařazenou trojici prototypů Škoda 9 Tr-T s tyristorovou pulsní regulací pohonu. Šlo o prototypová vozidla, která byla bedlivě sledována v provozu a která sloužila pro vyhodnocení poznatků ze zavádění v podmínkách východního bloku tehdy revoluční elektrické výzbroje do provozu. S elektrickou výzbrojí se počítalo pro novovýrobu vozů 9 Tr po přechodné období do zavedení produkce trolejbusů 14 Tr (později byla tato myšlenka opuštěna), ale také pro modernizaci starších vozů 9 Tr, kterou by si mohli realizovat ve vlastních dílnách sami dopravci. S ohledem na snahu o útlum výroby trolejbusů v ČSSR ale byly všechny projekty zmrazeny.

Oprava mechanické části vyšla bez desíti tisíc na 3,5 mil. Kč. (foto: DPMB)

Brno do roku 1975 získávalo z ostrovského závodu Škodovky vozy s odporovou regulací, od roku 1978 se dočkalo vylepšené verze s hydraulickým posilovačem řízení (deset vozů 9 TrH ev. č. 3107–3116) a o rok později i sériových vozů typu 9 TrHT. Navzdory snaze prezentovat vylepšenou „devítku“ jako dílo pokroku, šlo o trolejbusy ve své době již beznadějně zastaralé, do nichž byla jen vložena nová elektrická výzbroj, která byla prakticky identická s provedením, jež Škoda Ostrov vyvinula na sklonku 60. let (zkoušky prvního prototypu vozu 9 Tr-T, který byl později provozován v Plzni, byly zahájeny už v roce 1969). Dodávky trolejbusů Škoda 9 TrHT probíhaly do Brna v letech 1979–81. Během tohoto relativně krátkého období se podařilo uvést do provozu úctyhodných 47 vozů, které umožnily odstavovat z provozu nejstarší „devítky“ (první čtyři vozy 9 Tr byly vyřazeny již v roce 1978). Poslední brněnský vůz Škoda 9 TrHT nesl ev. č. 3163, takže celkem se v ulicích Brna prostrídalo 121 vozů. V letech 1978 (kdy byl vyřazen poslední vůz 8 Tr) až 1982 (kdy došlo naopak k zařazení prvních „čtrnáctek“) byly vozy 9 Tr v různých modifikacích jediným provozovaným typem trolejbusů v Brně.

U nejstarších „devítek“ se od počátku 70. let přistupovalo k přemístění brzdových odporníků zpod podlahy na střechu vozu, charakteristickou úpravou byla změna lakování střechy z krémové na šedou a v souvislosti se zavedením nového způsobu označování linek MHD se (rovněž na počátku 70. let) objevily na čelech vozů krabičky s číslem linky, které bylo možné podsvítit. V zadní části vozu se používaly rámečky (kolejničky) pro vkládání cedule za okno.

Ještě pohled do interiéru vozu. (foto: DPMB)

Poslední vypravení trolejbusu Škoda 9 TrHT ev. č. 3144 se odehrálo v Brně na lince č. 131 dne 30. 11. 1996. Vůz, jenž má obohatit sbírku retro vozidel DPMB, byl vyroben v roce 1980 a nesl původně ev. č. 3136. V provozu se udržel do roku 1995, načež byl odprodán na Ukrajinu. Tam zamířilo celkem 11 původem brněnských „devítek“, z toho osm do Rivne a tři do Ternopilu. V Rivne byl vůz paradoxně „downgradován“, když už něj došlo k demontáži původní tyristorové výzbroje a k jejímu nahrazení za starší odporové provedení, a to včetně původního pneumatického posilovače řízení. Odtud vozidlo získal zprostředkovaně v roce 2019 DPMB.

Přestože by se mohlo zdát, že trolejbus stál od té doby stranou zájmu, faktem je, že na vůz byly průběžně obstarávány z nejrůznějších zdrojů původní náhradní díly, neboť cílem je uvést vůz do stavu, v němž sloužit v Brně, tj. včetně tyristorové výzbroje, kde je již obstarání některých prvků komplikované.

Zajímavostí je, že kupní smlouva na pořízení trolejbusu byla se společností Zliner podepsána až v únoru 2021, přestože vůz byl již téměř dva roky v areálu DPMB. Brněnský DP koupil trolejbus za částku 789 000 Kč (bez DPH), přičemž následně se Zlinerem uzavřel ve vztahu k předmětnému vozu další smlouvu za 3 490 000 Kč na opravu mechanické části, z níž se trolejbus nedávno vrátil zpět do komínské vozovny, kde na voze již budou pracovat zaměstnanci DPMB, které čekají tisíce hodin práce na dokončení vozidla (podle sdělení DPMB má jít především o opravy obou náprav, instalaci výzbroje a kabeláže, vzduchových rozvodů, lakování, kompletaci interiéru). Předpokládá se, že trolejbus by mohl být dokončen v průběhu roku 2025.

Url: [V Brně se rozeběhly naplno práce na retro voze Škoda 9 TrHT](#)